

[Ib Christensen]

de regeringen til, at man skulle bekæmpe protektionistiske tendenser, at jeg glæder mig meget til at opleve Danmarks liberale parti gøre det også i handling, for det har jeg endnu ikke oplevet efter næsten 5 års medlemskab af folketingets markedsudvalg. Men naturligvis, det er jo ikke for sent, og der er da behov for at bekæmpe protektionismen også i De europæiske Fællesskaber.

Vi anser altså dette for meget truende for freden, og vi siger tillige, at det også er farligt for Danmark at underordne sig De europæiske Fællesskabers fælles udenrigspolitik, dobbelt farligt i en truende international udvikling, som vi befinder os i nu. Det er jo realiteten i De europæiske Fællesskabers såkaldte udenrigspolitiske samarbejde.

Udenrigsministeren sagde i sin redegørelse, at han lagde vægt på, at samarbejdet dér skete med enstemmighed. Der var altså nogle lande, der i De europæiske Fællesskaber gik sammen om et udenrigspolitisk samarbejde baseret på enstemmighed i afgørelserne. Men den politiske realitet er altså blot, at nogle er mere lige end andre, og at man – Europa – både i FN-spørgsmål, i nedrustningsspørgsmål, i Øst-Vest-problemerne, nu også i Nord-syd-dialogen, da det drejer sig om u-landspolitik, og i Mellemøstspørgsmålet, som også blev nævnt af ministeren, taler så at sige med én stemme. Det vil sige, at EF har en fælles udenrigspolitik, og at Danmark – det har vi gang på gang observeret – har taget forbehold, indtil EF har fundet en linje. Den danske regering har ikke kunnet udtale sig om, hvilken kurs man ville føre i gidselsagen over for Iran, hvilken kurs man med hensyn til boykot ville tage i forbindelse med Afghanistaninvasionen over for Sovjetunionen. Alt skulle drøftes og afgøres i EF først. Der er ikke mig bekendt noget eksempel på, at Danmark har taget en stilling, der var afvigende over for den stillingtagen, som de øvrige 8 EF-lande var enige om.

Det anser vi for meget ulykkeligt, og netop i den alvorlige internationale situation, som vi befinder os i, synes vi, at en fælles nordisk optræden og samarbejde om konkrete freds-, afspændings- og nedrustningsinitiativer ville være ønskelig til varetagelse af indlysende internationale og danske interesser. Norden har jo den fordel, at vi i modsætning til NATO, Warszawapagten og EF ikke er en magtblok og derfor taler med vægt og åbenhed

over for den tredje verden; noget, som Danmark altså ikke er i stand til i dag, fordi man overordner EF-politikken det nordiske samarbejde.

Et opmuntrende træk fra de senere måneder er den frigørelse, der er sket i Polen gennem dannelsen af de frie fagforeninger. En sådan demokratisering af et autoritært system kan være med til at fremme fredens og afspændingens sag, men afgørende er det, at Warszawapagts lande undlader at foretage en militær intervention i Polen.

Det er vigtigt, at menneskerettighederne respekteres, herunder slutakten i Helsingforsaftalerne. Men endnu mere i fredens interesse er, at den nationale selvbestemmelsesret, frihed, uafhængighed og integritet respekteres, det være sig i Afghanistan, i Iran eller andre lande. Derfor bør dette have førsteprioritet.

Jeg vil rette en behersket kritik, men dog en kritik, mod den danske regering, fordi den på Madridmødet tilsyneladende har haft en omvendt prioritering, således at man prioriterede menneskerettighederne højere end den nationale selvbestemmelsesret. Uanset hvor vigtigt det er, at menneskerettighederne respekteres, må vi nok sige, at den storpolitiske situation og krigsfare i dag er af en sådan karakter, at alt, hvad der kan støtte og værne den nationale selvbestemmelsesret, respekten for nationernes integritet, må overordnes alle andre hensyn.

Men der er naturligvis nogle hensyn at tage til de medlemmer, der har forpligtet sig på menneskerettighederne. Det har de stater, som er medlemmer af Europarådet. Hr. Lasse Budtz sagde som ordfører for socialdemokratiet, at man meget stærkt fordømte det militærkup, der er sket i Tyrkiet, og hans ord var overordentlig klare og overordentlig stærke. Det var udenrigsministerens ord ikke.

Jeg stillede forleden dag i folketingssalen spørgsmål vedrørende Tyrkiet på baggrund af, at Europarådets parlamentariske forsamling med enstemmighed – idet kun nogle enkelte medlemmer undlod at stemme – vedtog en kraftig fordømmelse af det, der var sket, og jeg opfordrede faktisk Europarådets ministerkomité til at følge udviklingen i Tyrkiet. Men ministeren havde reelt ikke noget svar at give mig. Det kan jo så komme i dag. Vil regeringen lade handling følge på de ord, som hr. Lasse Budtz kom med? Hvis ikke,